Raadsvoorstel

Onderwerp	aanvullend budget GALA en BRC 2025	Behandelaar:	Beleidsmedewerker Volksgezondheid
Datum	24 maart 2025	Zaaknummer:	0320435845
Portefeuillehouder	J.W. Simonse	Bijlagen	

Korte beschrijving voorstel:

Vanuit het GALA-plan, het beleidsplan Sociaal Domein en het Sportbeleid werken we aan integrale preventie. Met de komst van een nieuw kabinet is de financiering van de GALA-thema's uitgedund. Uitvoeringsonderdelen komen onder druk te staan.
We vragen de raad om aanvullend budget voor 2025 en 2026 om de huidige plannen te kunnen continueren. Zo blijven we werken aan een gezond en actief leven, in een sterke sociale basis, voor onze inwoners.

Te nemen besluit:

1. Instemmen met een totaalbedrag van €144.000,- vanuit de reserve sociaal domein voor GALA/integrale preventie en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) voor 2025 en 2026.
2. De begrotingswijziging voor de jaren 2025 en 2026 vast te stellen.

Inleiding

In 2023 introduceerde de overheid het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het doel van dit akkoord is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Het Rijk wil schotten doorbreken en domeinoverstijgend werken. Dat is nodig en de urgentie is groot. Enkele maanden daarvoor nam de raad van Elburg zelf al het besluit om meer aandacht ter willen geven aan preventie.

In Elburg zijn we enthousiast aan de slag gegaan met beide opdrachten. De beleidsmatige kaders zijn gesteld in het beleidsplan Sociaal Domein dat de raad in dezelfde periode vast heeft gesteld. Het GALA plan beschrijft de uitvoering. Dat deden we in een Integraal Preventieplan en het opstellen deden we samen met onze partners.

Medio 2024 werd het hoofdlijnenakkoord van de nieuwe regering bekend. Het Rijk zegt dat integraal werken nodig is en de focus moet verschuiven naar de voorkant. Tegelijk kwam het bericht dat er wordt geschrapt in een deel van de middelen van GALA. De pas gestarte plannen staan daarmee op losse schroeven. Aan de raad van de gemeente Elburg wordt nu een besluit gevraagd over het vrijmaken van de benodigde middelen.

Beoogd effect

Behouden van de geplande inzet binnen de GALA-thema's en de Brede Regeling Combinatiefuncties.

Argumenten

1.1 Zo kunnen we blijven werken aan de ambities binnen het GALA plan en Sportbeleid.

Met de lancering voor GALA werd er voor 4 jaar een lokaal preventieplan (GALA plan) opgesteld met het doel om een gezond en actief leven voor inwoners te bevorderen. Met de komst van het nieuwe kabinet kwam er minder budget beschikbaar binnen de GALA-regeling. Het GALA-plan, recent opgestelde sportbeleid en de nota gezondheid hangen inhoudelijk nauw met elkaar samen. Bestaande plannen en daarmee uitvoeringsonderdelen staan nu onder druk en lopen het risico te moeten stoppen. Daarmee lopen we het risico net opgebouwde interventies of activiteiten te moeten stoppen. Het is blijvend nodig om te werken aan een gezondere omgeving en een stevigere sociale basis voor onze inwoners. Daar is budget voor nodig.

1.2 We continueren kwalitatief goed bewegingsonderwijs voor leerlingen

We zetten al jaren in op kwalitatief goed bewegingsonderwijs door de buurtsportcoaches deze lessen in het basisonderwijs te laten verzorgen. Hiermee investeren wij in hun motorische ontwikkeling en dragen bij aan de gezondheid van deze leerlingen. Niet alle PO-leerkrachten mogen bewegingsonderwijs geven. De afgelopen jaren hebben we het bewegingsonderwijs door vakleerkrachten zorgvuldig opgebouwd in samenwerking met alle basisscholen en stichting WIEL. Als we de kosten hiervoor nogmaals verhogen zullen scholen andere keuzes (moeten) maken, waar niemand achter staat. Het is voor scholen een moeilijke opgave om dat anders te moeten inrichten en we hebben tijd nodig om dit gezamenlijk op te pakken.

1.3 Er is verbinding tussen school en buurt

De buursportcoaches werken niet alleen tijdens de schoolgymlessen. Ze zien de leerlingen ook tijdens de andere activiteiten die WIEL organiseert. Zij kennen elkaar. Dit zorgt voor een goede band tussen professional en kind.

1.4 Zo zetten we de rijksmiddelen op de juiste manier in.

In de BRC-regeling ontvangen gemeenten budget voor combinatiefunctionarissen sport én cultuur. Tot op heden werden culturele activiteiten uit andere geldstromen gefinancierd. Door de middelen vanuit de BRC-regeling te schuiven naar de combinatiefunctionaris cultuur (Cultuurmakelaar) en nieuw aanvullend budget te vragen voor de combinatiefunctionaris sport worden de budgetten ingezet waar ze voor bestemd zijn.

Kanttekeningen

1.1 Geen aanvullend budget vrijmaken trekt een wissel op de uitvoering.

Wanneer er geen aanvullend budget beschikbaar komt moeten we stoppen met (gedeeltes van) onderdelen van de uitvoeringsplannen. Mantelzorgondersteuning, ketenaanpak overgewicht bij kinderen en het versterken van cultuuraanbod binnen het sociaal domein zijn daar voorbeelden van. Dat wat is opgebouwd aan samenwerkingen en groepen valt dan weg. Deze activiteiten behouden draagt bij aan mentaal welzijn en terugdringen van eenzaamheid onder inwoners (in kwetsbare omstandigheden).

1.2 Structureel budget is hiermee niet geregeld.

- De GALA-regeling is een tijdelijke regeling vanuit het Rijk voor gemeenten. Of en hoe een uitkering van deze budgetten na 2026 vorm krijgt is nog niet bekend. Voorgesteld wordt om voor de invulling van preventie/GALA na 2026 te zijner tijd een plan te maken. De inzet van het gevraagde budget is dan ook tijdelijk voor 2025 en 2026 om zo het huidige plan te kunnen continueren.
- De taken binnen de BRC-regeling voor sport en cultuur zijn structureel. De afgelopen jaren hebben we voornamelijk ingezet op sport. Er is meer inzet op cultuur ontstaan. Dat is ook onderdeel van deze regeling. Daar hoort budget bij. Hierdoor ontstond een gat in de begroting.

Vanuit scholen wordt na 2026 verwacht dat zij rondom sport mee gaan financieren. Die gesprekken worden in 2025 en 2026 gevoerd. Stemmen scholen niet in met een eigen bijdrage? Dan staat de kwaliteit van bewegingsonderwijs en daarmee de motorische en fysiek ontwikkeling van basisschoolleerlingen per schooljaar 2025/2026 onder druk.

Financiën
€144.000,- vrijmaken vanuit de reserve sociaal domein voor:

1. €54.000,- voor GALA/integrale preventie. De financiële verwerking vindt plaats op volksgezondheid (671000/438001).
   (2025: €27.000,- en 2026: €27.000,-)
2. €90.000,- voor de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). De financiële verwerking vindt plaats op budget combinatiefunctie (651006/438001).
   (2025: €45.000,- en 2026: €45.000,-)

Communicatie/burgerparticipatie
n.v.t. want: we zetten de huidige plannen voort met aanvullend lokaal budget i.p.v. rijksbudget.

Vervolg
We continueren de bestaande plannen.

Bijlage(n)
n.v.t.

Elburg, 4 maart 2025

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester,	de secretaris,
ir. J.N. Rozendaal	Mw. mr. A.H. van der Maat-Bosma